

Ανακύκλωση Συσκευασιών. Αποτελέσματα και Προοπτικές

Η Ελληνική Εταιρεία Αξιοποίησης Ανακύκλωσης (ΕΕΑΑ ΑΕ) ιδρύθηκε το Δεκέμβριο του 2001 από βιομηχανικές και εμπορικές επιχειρήσεις που, είτε διαθέτουν συσκευασμένα προϊόντα στην ελληνική αγορά, είτε κατασκευάζουν συσκευασίες και σήμερα αριθμεί πάνω από 1.600 μέλη. Η ΕΕΑΑ σύμφωνα με το Ν. 2939/01 και την υπ' αριθμό 106453/20-2-2003 απόφαση του ΥΠΕΧΩΔΕ οργανώνει το Σύστημα Συλλογικής Εναλλακτικής Διαχείρισης για τα απόβλητα συσκευασίας (ΣΣΕΔ-ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗ). Το νομικό αυτό πλαίσιο είναι απόρροια των ευρωπαϊκών οδηγιών 94/62 και 04/12 και υποχρεώνει τους διαχειριστές συσκευασίας, δηλαδή τις επιχειρήσεις που διαθέτουν συσκευασμένα προϊόντα στην ελληνική αγορά, να μεριμνήσουν για την ανακύκλωση των συσκευασιών τους. Μετά την επιτυχημένη Α' εξαετή περίοδο λειτουργίας του (2003-2009) με την υπ' αριθμόν 118019/18-3-09 υπουργική απόφαση ανανεώθηκε η έγκριση λειτουργίας του Συστήματος και για την Β' εξαετία, δηλαδή την περίοδο 2009-2015. Αξίζει επίσης να σημειώσουμε ότι, στο μετοχικό κεφάλαιο του Συστήματος συμμετέχει κατά 35% και η Κεντρική Ένωση Δήμων και Κοινοτήτων (ΚΕΔΚΕ).

Η λειτουργία της ΕΕΑΑ στηρίζεται σε μία σειρά από θεμελιώδεις αρχές που εκφράζουν το πνεύμα της εποχής, διασφαλίζουν την επίτευξη των στόχων της και συνοψίζονται στα εξής σημεία:

- Η συμβατική συμμετοχή των υπόχρεων διαχειριστών συσκευασίας γίνεται με τους ίδιους όρους, ανεξαρτήτως αν είναι ή όχι μέτοχοι.
- Η συμμετοχή στο μετοχικό κεφάλαιο είναι ανοικτή για οποιονδήποτε υπόχρεο διαχειριστή με τους ίδιους όρους με τους ήδη μετόχους.
- Στόχος της ΕΕΑΑ δεν είναι η επίτευξη θετικού οικονομικού αποτελέσματος, αλλά η βέλτιστη αξιοποίηση των οικονομικών πόρων που διατίθενται για την αξιοποίηση των αποβλήτων συσκευασίας.
- Οι δραστηριότητες του Συστήματος αναπτύσσονται σε στενή συνεργασία με τους ΟΤΑ, όπως προβλέπεται από το νομικό πλαίσιο.
- Ισότιμη μεταχείριση όλων των υλικών που χρησιμοποιούν οι υπόχρεοι στις συσκευασίες τους.

Η ΕΕΑΑ λειτουργεί κατά τα πρότυπα των αντίστοιχων συλλογικών φορέων της βιομηχανίας και του εμπορίου στην Ε.Ε. (π.χ. ECOEMBALAGES στη Γαλλία, FOST-PLUS στο Βέλγιο, SOCIEDADE PONTO VERDE στην Πορτογαλία, ECOEMBES στην Ισπανία, DSD στη Γερμανία, ARA στην Αυστρία κ.ο.κ.). Όλοι οι συλλογικοί φορείς,

μεταξύ των οποίων και η ΕΕΑΑ, απαρτίζουν την PRO-EUROPE, δηλαδή τον φορέα διαχειριστή του «Πράσινου Σήματος» (Green Dot).

Στόχος του Συστήματος Συλλογικής Διαχείρισης ΣΣΕΔ-ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗ είναι να συμβάλει ουσιαστικά στην επίτευξη των εθνικών στόχων για την ανακύκλωση, όπως αυτοί έχουν καθοριστεί από την ΚΥΑ 9268/469/2007. Για την Ελλάδα οι στόχοι που έχουν οριστεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση έως το τέλος του 2011, αφορούν στην αξιοποίηση τουλάχιστον 60% κ.β. του συνόλου των απορριμμάτων συσκευασιών στην οποία περιλαμβάνεται ανακύκλωση τουλάχιστον 55% κ.β. με ελάχιστα ποσοστά ανακύκλωσης ανά υλικό:

- 60% κ.β. γυαλί
- 60% κ.β. χαρτί & χαρτόνι
- 50% κ.β. μέταλλα
- 22,5% κ.β. πλαστικά
- 15% κ.β. ξύλο

Η Ε.Ε.Α.Α. αξιοποιώντας την ευρωπαϊκή πρακτική έχει αναπτύξει ευέλικτες δράσεις μέσα στο ισχύον νομικό πλαίσιο με σκοπό την όσο το δυνατόν πιο ορθολογική προώθηση της ανακύκλωσης και την πιο αποτελεσματική χρήση των οικονομικών πόρων που συλλέγονται από τις συμβεβλημένες επιχειρήσεις. Οι δραστηριότητες αυτές σχηματικά μπορούν να διακριθούν σε 4 μεγάλες κατηγορίες:

- **Έργα μπλε κάδου.** Αφορά στην ανακύκλωση αποβλήτων συσκευασίας που προέρχονται από τα δημοτικά απόβλητα. Τα έργα αυτά απευθύνονται στο γενικό κοινό, δηλαδή σε όλους τους κατοίκους της χώρας μας και αναπτύσσονται σε συνεργασία με τους ΟΤΑ, όπως προβλέπει το ισχύον νομικό πλαίσιο. Στα έργα αυτά αναπτύσσεται το δίκτυο των μπλε κάδων ανακύκλωσης στους οποίους, οι κάτοικοι των δήμων, καλούνται να αποθέσουν τα ανακυκλώσιμα υλικά (απόβλητα συσκευασίας από χαρτί, πλαστικό, γυαλί, αλουμίνιο και λευκοσίδηρο). Οι ποσότητες που συλλέγονται μεταφέρονται στα Κέντρα Διαλογής Ανακυκλώσιμων Υλικών (ΚΔΑΥ), όπου τα ανακυκλώσιμα υλικά διαχωρίζονται και προωθούνται προς ανακύκλωση.
- **Βιομηχανικά και Εμπορικά Απόβλητα Συσκευασίας (ΒΕΑΣ).** Ο τομέας αυτός εστιάζει στην καταγραφή και την προώθηση (μέσω οικονομικών κινήτρων προς τις εταιρείες που συλλέγουν και εμπορεύονται τα υλικά) της ανακύκλωσης που επιτυγχάνεται στον τομέα της βιομηχανίας και του εμπορίου (Ο σκοπός του Συστήματος είναι να δώσει κίνητρα για την ουσιαστικότερη

δραστηριοποίηση των συλλογών σε περιοχές ή σε υλικά που δεν παρουσιάζουν οικονομικό ενδιαφέρον.

- **Ειδικές Δράσεις.** Οι δράσεις αυτές στοχεύουν στη συλλογή και ανακύκλωση αποβλήτων συσκευασίας, κυρίως γυάλινων φιαλών, από μεγάλους παραγωγούς και γενικώς σημεία και περιοχές επαγγελματικών δραστηριοτήτων όπου καταναλώνονται προϊόντα σε γυάλινη συσκευασία (π.χ. κέντρα διασκέδασης, ξενοδοχειακά συγκροτήματα, μπαρ, καφετέριες, κέτεριν, εστιατόρια κλπ.). Σκοπός των ειδικών δράσεων είναι να δημιουργηθούν όσο το δυνατόν πιο καθαρά και αμιγή ρεύματα αποβλήτων συσκευασίας στο σημείο παραγωγής τους που χωρίς την παρέμβαση του Συστήματος θα κατέληγαν στα κοινά απορρίμματα. Με αυτή τη δραστηριότητα επιχειρείται μια αποδοτική συνεργασία μεταξύ της Ε.Ε.Α.Α και των επαγγελματιών, που ενισχύει παράλληλα την υπεύθυνη, περιβαλλοντικά και κοινωνικά, λειτουργία της εκάστοτε επιχείρησης.
- **Άλλες μορφές Αξιοποίησης.** Το ισχύον νομικό πλαίσιο προβλέπει τη συμμετοχή και άλλων μεθόδων αξιοποίησης των αποβλήτων συσκευασίας στην επίτευξη των εθνικών στόχων. Σε αυτό το πλαίσιο η ΕΕΑΑ έχει εντάξει δραστηριότητες (π.χ. ενεργειακή αξιοποίηση, χρήση εναλλακτικού καυσίμου) και αναπτύσσει συνεργασίες σε αυτό το πεδίο με δημοτικούς ή μη φορείς.

Η ΕΕΑΑ, για κάθε έργο που υλοποιεί διοργανώνει και χρηματοδοτεί ενημερωτικές δράσεις που πραγματοποιούνται σταδιακά, ανάλογα με την εξέλιξη της υλοποίησης εκάστου έργου. Στόχος των δράσεων είναι να εκπαιδεύσουν και να παρακινήσουν τους κατοίκους κάθε περιοχής να χρησιμοποιήσουν, με τον ενδεικνυόμενο τρόπο την υποδομή που παρέχει η ΕΕΑΑ, σε συνεργασία με το Δήμο. Το μοντέλο επικοινωνιακής πολιτικής περιλαμβάνει ολοκληρωμένα προγράμματα δημοσιότητας και προβολής χρησιμοποιώντας κάθε διαθέσιμο επικοινωνιακό όχημα: διανομή ενημερωτικών πακέτων, υπαίθριες διαφημιστικές καμπάνιες, καταχωρήσεις και ενημερωτικά publis σε εφημερίδες και περιοδικά πανελλαδικής ή και τοπικής εμβέλειας, τηλεοπτικά, ραδιοφωνικά αλλά και κινηματογραφικά μηνύματα, διεξαγωγή ενημερωτικών και προωθητικών δράσεων, αξιοποίηση του διαδικτύου, εκδηλώσεις κ.α. Επίσης, σε συνεργασία με το Υπουργείο Παιδείας αναπτύσσεται το εκπαιδευτικό πρόγραμμα «Ανακύκλωσης στο Σχολείο-Αλλάζοντας συμπεριφορές» εντός των σχολικών μονάδων των συνεργαζόμενων δήμων ενώ τα ΚΔΑΥ δέχονται αρκετές επισκέψεις σχολείων που μαθαίνουν από κοντά τη διαδικασία. Τέλος, Δελτία Τύπου και ηλεκτρονικά δελτία ενημέρωσης στέλνονται στα μέσα Μαζικής Ενημέρωσης και τους συνεργάτες της ΕΕΑΑ από τους χώρους της τοπικής αυτοδιοίκησης, της Πολιτείας και των υπόχρεων διαχειριστών

συσκευασίας προκειμένου να ενημερώνονται σε τακτική βάση για τις πρόσφατες δράσεις της ΕΕΑΑ.

Οι συντονισμένες και μεθοδευμένες ενέργειες που ακολουθεί η ΕΕΑΑ έχουν συμβάλλει, ώστε σήμερα να έχουν τη δυνατότητα ανακύκλωσης σχεδόν 8 εκ. κάτοικοι σε ολόκληρη την Ελλάδα. Αυτό είναι το αποτέλεσμα της ουσιαστικής και εποικοδομητικής συνεργασίας με περισσότερους από 680 Δήμους, αλλά και της συμμετοχής και συμβολής με την ΕΕΑΑ πάνω από 1.600 υπόχρεων επιχειρήσεων. Παράλληλα, με ευθύνη ή χρηματοδότηση της ΕΕΑΑ λειτουργούν πανελλαδικά συνολικά 27 Κέντρα Διαλογής Ανακυκλώσιμων Υλικών (ΚΔΑΥ).

Οι ποσότητες των αποβλήτων συσκευασίας που ανακυκλώθηκαν από τα έργα μπλε κάδων το 2009 αυξήθηκαν κατά 43% σε σχέση με το 2008. Γεγονός που επιβεβαιώνει ότι τα έργα του μπλε κάδου αποτελούν την κύρια πηγή αύξησης της ανακύκλωσης για το άμεσο μέλλον και κατά συνέπεια το βασικό παράγοντα επίτευξης των εθνικών στόχων για την Ανακύκλωση Συσκευασιών. Παράλληλα, έχει σημειωθεί σημαντική αύξηση στην κατά κεφαλήν απόδοση αποβλήτων συσκευασίας, η οποία με βάση τα στοιχεία του τελευταίου τριμήνου του 2009, είναι 14% μεγαλύτερη από εκείνη του 2008. Αυτό πρακτικά σημαίνει, πως κάθε κάτοικος που εξυπηρετείται από το δίκτυο των μπλε κάδων αύξησε σημαντικά τη συμμετοχή του και τις ποσότητες που θέτει στον κάδο.

Συνολικά, συμπεριλαμβανομένων και των ποσοτήτων από τα Βιομηχανικά και Εμπορικά Απόβλητα Συσκευασίας, οι ποσότητες των αποβλήτων συσκευασίας που αξιοποιήθηκαν το 2009 παρουσίασαν αύξηση 8% σε σχέση με το 2008 και ανήλθαν σε 432.013 τόνους. Πρέπει να υπογραμμιστεί ότι οι ποσότητες αυτές υπερκάλυψαν το στόχο του ετήσιου προγραμματισμού του εγκεκριμένου Επιχειρησιακού Σχεδίου του Συστήματος. Επίσης, αξίζει να σημειωθεί ότι από τα έργα του μπλε κάδου το 2009 ανακτήθηκαν επιπλέον των αποβλήτων συσκευασίας και 79.146 τόνοι χαρτιού εντύπων, δηλαδή εφημερίδες, περιοδικά, βιβλία, φυλλάδια κλπ.

Επιπλέον, είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι τα προγράμματα ανακύκλωσης που λειτουργεί και στηρίζει οικονομικά η ΕΕΑΑ, σε πανελλαδική κλίμακα, έχουν ενισχύσει σημαντικά την τοπική απασχόληση καθώς, μέχρι σήμερα ο αριθμός των εργαζομένων ξεπερνά τα 1500 άτομα.

Τα αποτελέσματα των προγραμμάτων της Ε.Ε.Α.Α. αποτυπώνονται σε νούμερα συνοπτικά στον παρακάτω πίνακα

Δείκτης	2006	2007	2008	2009
Εξυπηρετούμενοι κάτοικοι (σωρευτικά σύνολα) ⁽¹⁾	4.297.977	6.115.297	6.592.498	7.554.699
Συμβεβλημένοι Δήμοι (σωρευτικά σύνολα) ⁽¹⁾	337	446	610	648
ΚΔΑΥ (σωρευτικά σύνολα)	12	15	18	22
Κάδοι (σωρευτικά σύνολα)	25.103	51.602	76.530	98.177
Οχήματα συλλογής (σωρευτικά σύνολα)	95	140	236	327
Τσάντες που έχουν διανεμηθεί (σωρευτικά σύνολα)	710.000	1.208.650	1.753.150	2.083.800
Θέσεις εργασίας (σωρευτικά σύνολα) ⁽²⁾	510	680	1.052	1.578
Δαπάνες λειτουργίας ΕΕΑΑ (εκατ. €)	15,6	20,1	24,0	31,2
Επενδύσεις (εκατ. €)	9,1	10,0	25,9	4,6
Σύνολο Εκροών (εκατ. €)	24,7	30,1	49,9	35,9
Ποσότητες αποβλήτων συσκευασίας που αξιοποιήθηκαν (τόνοι)⁽⁴⁾	266.623	344.362	400.033	432.013
Ποσότητες χαρτιού εντύπων που αξιοποιήθηκαν (τόνοι)	19.660	35.245	56.512	79.146

(1) Περιλαμβάνονται οι ΟΤΑ με τους οποίους έχουν υπογραφεί συμβάσεις άμεσα ή μέσω διαδημοτικών φορέων

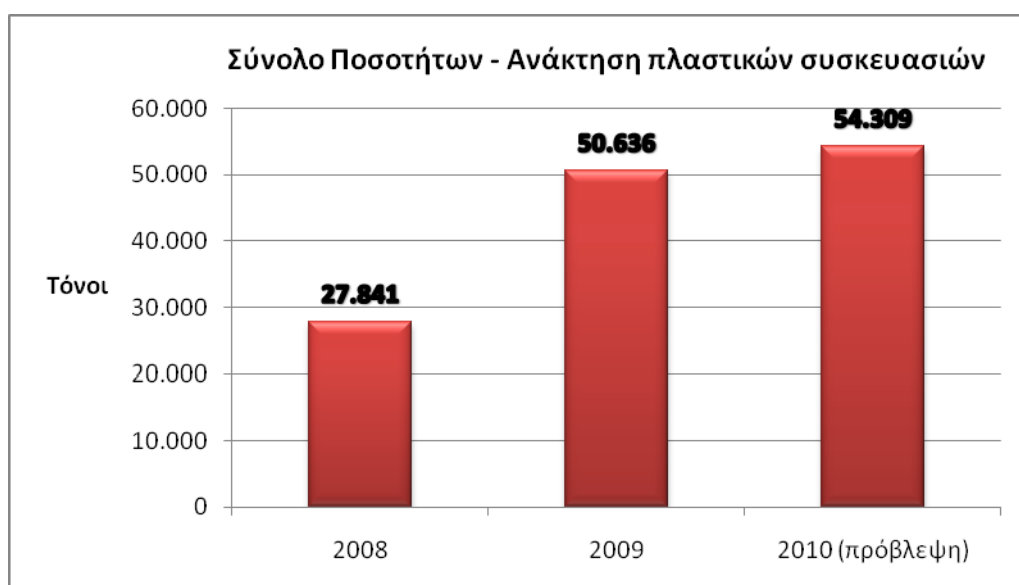
(2) Περιλαμβάνει τις άμεσες θέσεις εργασίας στη συλλογή και τη διαλογή.

Το 2010 είναι μία δύσκολη περίοδος για την οικονομία της χώρας, γεγονός που έχει επιπτώσεις σε όλους τους τομείς της κοινωνικής δράσης. Παρά ταύτα εκτιμάται ότι οι συνολικές ποσότητες που θα ανακυκλωθούν θα είναι στα επίπεδα του 2009.

Η συνεχής αύξηση της ποσότητας των αποβλήτων που αξιοποιούνται από το Σύστημα, είναι ένα αισιόδοξο μήνυμα για την πορεία της ανακύκλωσης των συσκευασιών στη χώρα μας. Τα θετικά αποτελέσματα του 2009 υποδεικνύουν ότι η ανακύκλωση των συσκευασιών και η χρήση του μπλε κάδου ενσωματώνεται ολοένα και περισσότερο στην καθημερινότητά μας και αυτό αποτελεί σημαντική παρακαταθήκη για τη συνέχιση της προσπάθειας.

Στα 27 ΚΔΑΥ που λειτουργούν στο πλαίσιο του συστήματος διαχωρίζονται και οι συσκευασίες από πλαστικό από τα υπόλοιπα υλικά και κατηγοριοποιούνται ανάλογα με τη σύνθεσή τους. Συγκεκριμένα, οι κατηγορίες στις οποίες χωρίζονται τα υλικά είναι: φιάλες PE, Φιλμ PE, PET, και Λοιπές Συσκευασίες(PP/PS). Μετά από τη

διαδικασία της διαλογής τα υλικά περνάνε από τον δεματοποιητή, δηλαδή την πρέσα, όπου συμπιέζονται και δεματοποιούνται. Τα δεματοποιημένα υλικά μεταφέρονται στα αντίστοιχα εργοστάσια στην Ελλάδα και το εξωτερικό όπου ολοκληρώνεται η περαιτέρω αξιοποίησή τους ώστε να γίνουν νέα προϊόντα. Η Ε.Ε.Α.Α. αξιοποιώντας τις νέες τεχνολογίες αλλά και την τεχνογνωσία που έχει αποκτηθεί στα χρόνια που αναπτύσσονται τα έργα ανακύκλωσης, έχει σημειώσει σημαντικά αποτελέσματα και στον τομέα των πλαστικών. Σύμφωνα με τα τελευταία στοιχεία (πρόβλεψη 31/12/2010), το μεγαλύτερο ποσοστό των ανακτώμενων υλικών είναι Film PE¹, φτάνοντας περίπου το 65% και ακολουθούν το PET¹ με 17%, το PP/PS¹ με 10% και το HDPE¹ με 8%. Στο διάγραμμα που ακολουθεί αποτυπώνεται συνοπτικά η αυξητική τάση στις ποσότητες που έχουν καταγραφεί στην ανάκτηση των πλαστικών συσκευασιών τα τελευταία χρόνια.

Τα επόμενα βήματα της ΕΕΑΑ προβλέπουν νέες συνεργασίες με ΚΔΑΥ ώστε να εξυπηρετούνται επαρκώς όλοι συνεργαζόμενοι οι Δήμοι. Επίσης, θα δοθεί ιδιαίτερη μέριμνα στην ανάπτυξη τόσο των έργων στις νησιωτικές περιοχές όσο και των ειδικών δράσεων για τη συλλογή γυαλιού από επαγγελματικούς χώρους ώστε να υπάρξει ουσιαστική συμβολή στην επίτευξη των στόχων της χώρας στο τέλος του 2011.

¹ Χαρακτηρισμός βάσει του κυρίως υλικού